

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΩΝ

1. Σύνθεση δυο α.α.τ με την ίδια συχνότητα

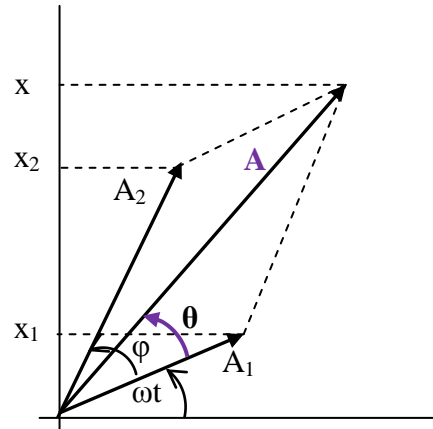
$$x_1 = A_1 \eta\mu(\omega t)$$

$$x_2 = A_2 \eta\mu(\omega t + \varphi)$$

Η εξίσωση απομάκρυνσης της σύνθεσης των δυο ταλαντώσεων είναι:

$$x = A \eta\mu(\omega t + \theta)$$

$$\text{Όπου } A = \sqrt{A_1^2 + A_2^2 + 2A_1A_2 \sigma\upsilon\nu\varphi}$$

$$\epsilon\varphi\theta = \frac{A_2 \eta\mu\varphi}{A_1 + A_2 \sigma\upsilon\nu\varphi}$$

Προσέχουμε ποια από τις δύο ταλαντώσεις που συντίθενται έχει τη μεγαλύτερη φάση γιατί η σύνθετη ταλάντωση προηγείται κατά θ της ταλάντωσης με τη μικρότερη φάση.

Δηλαδή αν $x_1 = A_1 \eta\mu(\omega t + \varphi_{01})$ και $x_2 = A_2 \eta\mu(\omega t + \varphi_{02})$ με $\varphi_{02} > \varphi_{01}$ τότε $\varphi = \varphi_{02} - \varphi_{01}$ και για τη συνισταμένη ταλάντωση έχουμε: $x = A \eta\mu(\omega t + \varphi_{01} + \theta)$

2.

- Οι **στιγμιαίες τιμές** απομάκρυνσης, ταχύτητας και επιτάχυνσης προστίθενται **αλγεβρικά**, δηλαδή:

1 ^η ταλάντωση	2 ^η ταλάντωση	Σύνθετη ταλάντωση
x_1	x_2	$x = x_1 + x_2$
v_1	v_2	$v = v_1 + v_2$
a_1	a_2	$a = a_1 + a_2$

- Τα **πλάτη** των παραπάνω προστίθενται **διανυσματικά**

1 ^η ταλάντωση	2 ^η ταλάντωση	Σύνθετη ταλάντωση
A_1	A_2	$A = \sqrt{A_1^2 + A_2^2 + 2A_1A_2 \sigma\upsilon\nu\varphi}$
v_{01}	v_{02}	$v_0 = \sqrt{v_{01}^2 + v_{02}^2 + 2v_{01}v_{02} \sigma\upsilon\nu\varphi}$
a_{01}	a_{02}	$a_0 = \sqrt{a_{01}^2 + a_{02}^2 + 2a_{01}a_{02} \sigma\upsilon\nu\varphi}$

3. Ενέργεια κατά την σύνθεση ταλαντώσεων

- Η σταθερά επαναφοράς D δίνεται από τη σχέση $D = m\omega^2$ και είναι ίδια για κάθε συνιστώσα ταλάντωση και για τη σύνθετη.

$$E_1 = \frac{1}{2}DA_1^2 \quad \text{η ολική ενέργεια, αν το σώμα εκτελούσε μόνο του την πρώτη ταλάντωση}$$

$$E_2 = \frac{1}{2}DA_2^2 \quad \text{η ολική ενέργεια, αν το σώμα εκτελούσε μόνο του την δεύτερη ταλάντωση}$$

$$E = \frac{1}{2}DA^2 \quad \text{η ολική ενέργεια, της σύνθετης ταλάντωσης.}$$

- Κατά την σύνθεση ταλαντώσεων δεν ισχύει γενικά ότι η ολική ενέργεια της ταλάντωσης είναι ίση με το άθροισμα των ενεργειών των δυο ταλαντώσεων. Άρα δεν έχει νόημα να μιλάμε για την αρχή διατήρησης της ενέργειας.

► Έστω E_1 είναι η ενέργεια που θα είχε το σώμα λόγω της πρώτης ταλάντωσης και E_2 είναι η ενέργεια που θα είχε το σώμα λόγω της δεύτερης ταλάντωσης. Αν οι δύο ταλαντώσεις έχουν διαφορά φάσης φ , τότε η ολική ενέργεια της σύνθετης ταλάντωσης θα είναι:

$$E = \frac{1}{2}DA^2 = \frac{1}{2}D(A_1^2 + A_2^2 + 2A_1A_2\cos\varphi) = \frac{1}{2}DA_1^2 + \frac{1}{2}DA_2^2 + DA_1A_2\cos\varphi$$

$$\Rightarrow E = E_1 + E_2 + DA_1A_2\cos\varphi \quad (1)$$

$$\text{Όμως } E_1 = \frac{1}{2}DA_1^2 \Rightarrow A_1 = \sqrt{\frac{2E_1}{D}} \quad (2) \quad \text{και} \quad E_2 = \frac{1}{2}DA_2^2 \Rightarrow A_2 = \sqrt{\frac{2E_2}{D}} \quad (3)$$

οπότε η σχέση (1) λόγω της (2) και της (3) γράφεται:

$$E = E_1 + E_2 + \sqrt{4E_1E_2}\cos\varphi \quad \Rightarrow \quad \boxed{E = E_1 + E_2 + 2\sqrt{E_1E_2}\cos\varphi}$$

► Παρατηρούμε ότι η ενέργεια της σύνθετης ταλάντωσης εξαρτάται όχι μόνο από την ολική ενέργεια λόγω της κάθε ταλάντωσης, αλλά και από την διαφορά φάσης των δύο ταλαντώσεων.

► Αν η διαφορά φάσης είναι $\varphi = \pi/2$ ή $\varphi = 90^\circ$ τότε μόνο ισχύει $E = E_1 + E_2$

4. Σύνθεση δυο α.α.τ με διαφορετικές συχνότητες

Εξίσωση 1^{ης} Ταλάντωσης: $x_1 = A\eta\mu\omega_1 t$

Εξίσωση 2^{ης} Ταλάντωσης: $x_2 = A\eta\mu\omega_2 t$

Αρχή της Επαλληλίας: $x = x_1 + x_2 = A\eta\mu\omega_1 t + A\eta\mu\omega_2 t = \dots$ με λίγες πράξεις παίρνουμε τελικά την εξίσωση της περιοδικής κίνησης.

$$x = 2A\sigma\upsilon\nu\left(\frac{\omega_1 - \omega_2}{2}t\right)\eta\mu\left(\frac{\omega_1 + \omega_2}{2}t\right) \quad (1)$$

Όταν έχουμε σύνθεση δύο α.α.τ που η διαφορά των συχνοτήτων είναι αρκετά μικρή σε σχέση με το άθροισμά τους, προκύπτουν **διακροτήματα**.

Έτσι αν $\omega_1 \cong \omega_2$ και $\bar{\omega} = \frac{\omega_1 + \omega_2}{2}$ από την (1) έχω $x = 2A\sigma\upsilon\nu\left(\frac{\omega_1 - \omega_2}{2}t\right)\eta\mu\bar{\omega}t$ ή

$$x = A'\eta\mu\bar{\omega}t \quad \text{με } A' = 2A\sigma\upsilon\nu\left(\frac{\omega_1 - \omega_2}{2}t\right)$$

όπου το A' ονομάζεται **διαμορφωμένο πλάτος** ή διακρότημα.

Τότε η εξίσωση της σύνθετης κίνησης γίνεται: $x = A'\eta\mu\left(\frac{\omega_1 + \omega_2}{2}t\right)$ ή

$$x = \underbrace{2A\sigma\upsilon\nu\left(\frac{\omega_1 - \omega_2}{2}t\right)}_{\text{διακρότημα}} \cdot \underbrace{\eta\mu\left(\frac{\omega_1 + \omega_2}{2}t\right)}_{\text{σύνθετη κίνηση}}$$

Από τη σχέση αυτή προκύπτει ότι:

- Η περίοδος του διακροτήματος είναι ο χρόνος μεταξύ δύο διαδοχικών μηδενισμών του πλάτους της συνισταμένης ταλάντωσης και βρίσκεται από τη σχέση:

$$T_\delta = \frac{2\pi}{\omega_\delta} = \frac{2\pi}{|\omega_1 - \omega_2|} = \frac{1}{|f_1 - f_2|} = \frac{1}{\left|\frac{1}{T_1} - \frac{1}{T_2}\right|} = \frac{T_1 T_2}{|T_1 - T_2|}$$

- Η περίοδος της συνισταμένης ταλάντωσης βρίσκεται από τη σχέση:

$$T = \frac{2\pi}{\bar{\omega}} = \frac{2\pi}{\frac{\omega_1 + \omega_2}{2}} = \frac{4\pi}{\omega_1 + \omega_2} = \frac{4\pi}{2\pi(f_1 + f_2)} = \frac{2}{f_1 + f_2}$$

5. Ο αριθμός N των ταλαντώσεων που εκτελεί το σώμα μεταξύ δύο διαδοχικών μηδενισμών του πλάτους είναι:

$$N = \frac{T_\delta}{T} = \frac{f_1 + f_2}{2|f_1 - f_2|}$$

6. Σε ένα διακρότημα με συχνότητα $f_\delta = |f_1 - f_2|$, μπορούμε να αυξήσουμε τη μικρότερη από τις συχνότητες ή να μειώσουμε την μεγαλύτερη έτσι ώστε να μην αλλάξει η απόλυτη τιμή της διαφοράς τους με αποτέλεσμα να μην αλλάξει η συχνότητα του διακροτήματος.